

Lietuviškai apie Kataloniją: „Draugystės tilto“ patirtys Barselonoje

Spalio 30 – lapkričio 1 dienomis Barselonoje vykęs „Draugystės tiltas 2026“ subūrė lietuvių šeimas, lituanistinių mokyklų mokinius ir mokytojus iš daugiau kaip vienuolikos Europos šalių. Kasmet šiame sąskrydyje susitinka užsienyje gyvenantys lietuviai, dalijasi patirtimi ir bendrauja lietuviškai. Šiemet jo šeimininke tapo Barselonos lituanistinės mokyklos komanda.

Nerija Cymermonienė | Pasauliolietuvis.lt

Organizatorių nuotraukos

Pirmą kartą rudenį vykusiame sąskrydyje „Draugystės tiltas“ svečiai susipažino su Katalonijos kultūra, kūrė, žaidė, tyrinėjo miestą. Rengėjai daug dėmesio skyrė skirtingo amžiaus dalyvių poreikiams ir įvairioms veikloms. Prie bendro stalo, kambariuose, ant laiptų mezgėsi pažintys, kurios skatino pratęsti dienos veiklas.

Trys dienos Barselonoje

Penktadienis buvo skirtas atvykimui, registracijai ir sąskrydžio atidarymui. Dalyviai apsistojo gamtos apsuptame hostelyje netoli Barselonos.

Didžioji veiklų dalis vyko šeštadienį. Mažiesiems, nuo penkerių metų, pasiūlyta pažintis su katalonų menininku Joanu Miró, kūrybinės dirbtuvės, teatras su aktore

Ieva Staželyte ir lobio paieškos. Vyresnieji, nuo aštuonerių metų, keliavo po Žemynos virtuvę, Austėjos ūkį ir Aušrinės kiemą. Jų programoje buvo tradicijų pažinimas, vaško žvakių gamyba ir Gaudí įkvėptos mozaikos. Žemynos virtuvėje vaikai ruošė „panellets“ – nedidelius migdolinius saldumynus, siejamus su katalonų rudens šventė „La Castanyada“.

Miro meninės dirbtuvės

Paaugliams nuo trylikos metų buvo skirta išvyka „Operacija: lietuviškas kodas!“ su užduotimis mieste. Kartu su vietiniais jaunaisiais fotografais jie tyrinėjo Gasijos (*Gràcia*) rajono gatves, vėliau aptarė atradimus ir dar spėjo padiskutuoti apie tapatybę.

Tuo tarpu tėvai ir mokytojai klausėsi Vaivos Juškienės paskaitos – diskusijos „Pasaulis be raidžių“. Daugelį pradžiugino ir lietuviškai nekalbantiems šeimos nariams skirtas užsiėmimas „Kultūrinis kodas: labas / bon dia“.

Ypatingo dėmesio susilaukė senas kataloniškas kėglių žaidimas „Bitlles catalanes“. O štai šaulių užsiėmimuose dalyviai mokėsi susidėti išgyvenimo kuprinę ir patikrinti savo drąsą lipdami virve.

Vakare organizatoriai pakvietė kepti kaštonų, o vėliau visi šoko skambant grupės

„Iltys“ dūdoms, birbynėms ir elektronikai.

Sekmadienį programą užbaigė sąskrydžio uždarymas ir „Draugystės tilto“ vėliavos perdavimas kitų metų šeimininkams.

Sąskrydžio dalyviai EC Lighthouse ir Lituanistinė mokykla „Rytmetys“

Kvietimas pažinti šeimininkų gyvenimą

Barselonos lituanistinės mokyklos vadovė Solveiga Stankevičiūtė, atsakinga už sąskrydžio turinį ir organizavimą, sako, kad imtis tokio renginio komanda ryžosi sustiprėjusi. Mokykla išaugo, nedidelis kolektyvas išmoko dirbti išvien ir bendram sumanymui pritaikyti savo skirtingus gebėjimus. S. Stankevičiūtė prisimena, kad komanda norėjo iššūkių, galimybės parodyti, ką gali ir kuo gyvena. Šis noras nulėmė ir programos kryptį: svečiams pasiūlyta pažinti aplinką, kurioje gyvena sąskrydžio šeimininkai ir auga jų vaikai.

Rengiant sąskrydį reikėjo suderinti idėjas, skirtingo amžiaus žmonių interesus ir praktinius klausimus. Registracija ir finansais rūpinosi renginio organizatorė,

mokytoja Justina Totkevičiūtė. Jai pasiruošimas renginiui buvo ir kūrybinis darbas. Ypač buvo gera matyti, kaip popieriuje gimęs sumanymas pamažu virsta tikru draugystės tiltu.

Organizatorės Solveiga Stankevičiūtė ir Justina Totkevičiūtė

„Organizuodami renginį galvojome, kad lietuvybės semtis reikia Lietuvoje, o važiuojant svetur reikia pažinti ir kitą šalį“, – sako S. Stankevičiūtė. Daug

mokyklos vaikų auga mišriose šeimose. Katalonijos kultūra yra jų kasdienybės dalis, kuria šeimininkai norėjo pasidalyti su atvykusiais svečiais.

Pirmą kartą „Draugystės tiltas“ vyko rudenį. Metų laikas natūraliai siejosi su „Rudens sambario“ tema: derliaus darbų pabaiga, žmonių susibūrimu, mirusiųjų atminimu. S. Stankevičiūtė primena seną paprotį po darbų susirinkti, pasidžiaugti tuo, kas nuveikta, dainuoti, šokti ir vaišintis.

Asta Juškaitė Rodriguez ir kataloniška virtuvė

Katalonijoje šį laiką lydi kepamų kaštonų ir saldžiųjų bulvių kvapai, „La Castanyada“ tradicijos. Jose rengėjai įžvelgė sąsajų su lietuviškais rudens papročiais ir Vėlinėmis. Žemyna, žemės ir derlingumo deivė, šiame sumanyme siejosi su pagarba gamtai ir jos gėrybėms. „Žemė neša derlių, derliumi džiaugiamasi“, – aiškina organizatorė. Todėl programoje ieškota būdų, kaip abi kultūros galėtų papildyti viena kitą ir padėti geriau suprasti savas tradicijas.

Nuo Gaudí mozaikų iki kaštonų kepimo

Žemynos stotelę ir vakarinį kaštonų kepimą rengė mokytoja Asta Juškaitė Rodriguez. Bendra veikla jai buvo būdas supažindinti dalyvius su papročių prasme. „Norėjome parodyti, kad lietuvybę galima puoselėti ne atsiribojant nuo šalies, kurioje gyvename, o atrandant bendrus kultūrinius ryšius“, – sako ji. Sąskrydyje mokytoja pritaikė savo darbe įprastą mokymo būdą: lietuvių kalbos mokymąsi ji siejo su istorija, pasaulio pažinimu ir kūryba. Tokioje veikloje gali dalyvauti ir vaikas, kuriam dar sunkiau kalbėti lietuviškai. Jis stebi, gamina, klausia, išmoksta naujų žodžių, prisideda prie bendro darbo.

Lietuviški ir kataloniški motyvai susitiko ir **mozaikose.** Dirbtuves rengusi ir vedusi menininkė Inga Kaupelytė jų sumanymą siejo su šiemet minimomis šimtosiomis Antoni Gaudí mirties metinėmis. „Todėl pagalvojau, kad iš kitų šalių suvažiavusiems lietuviams bus puiki proga susipažinti su šiuo kūrėju ir išbandyti jo mėgtą techniką – mozaiką“, **–** sako I. Kaupelytė. O į sąskrydį susirinkusius lietuvius menininkė simboliškai palygina su skirtingų spalvų mozaikos detalėmis.

Skirtingo amžiaus dalyviai tas pačias medžiagas panaudojo savaip. Mažieji dirbo energingai, vienas vaikas įklijavo net gilių. Kitam berniukui I. Kaupelytė pasiūlė sukurti ką nors lietuviško, ir jo darbe atsirado trispalvė. Paaugliai kūrė susikaupę, kai kurie padarė po du darbus. Suaugusieji nustebino entuziazmu ir kūrinių įvairove, o kelios moterys kantriai dėliojo liaudies ornamentus.

„Lietuvos kultūra susijungė su Gaudí kūryba“, – rezultatą apibūdina I. Kaupelytė. Tik bendrai parodai pritrūko laiko: iki dienos pabaigos kūriniai nespėjo išdžiūti. Menininkė tikisi, kad dalyviai juos sėkmingai parsivežė namo ir jie primins susitikimą Barselonoje.

Azarto netrūko žaidžiant katalonišką **kėglių žaidimą** „Bitlles catalanes“. Žaidimą vedė Katalonijos lietuvių bendruomenės narys Rimas Adomavičius. Šeši kėgliai sustatomi dviem eilėmis po tris. Žaidėjas turi tris medines metimo lazdeles ir siekia numušti penkis kėglius, vieną palikdamas stovėti. R. Adomavičius džiaugėsi norinčiųjų žaisti gausa. J. Totkevičiūtė šiame žaidime išskiria taiklumą, azartą ir bendravimą.

Kataloniškas kėglių žaidimas „Bitlles catalanes“

Šių skirtingų tradicijų sujungimą renginio komunikacijos ir socialinių tinklų koordinatorius Emilis Remeikis vadina ir didžiausiu iššūkiu, ir didžiausia verte. „Man atrodo, būtent tokiose kultūrų sankirtose vaikai geriausiai pajunta, kad lietuviškumas nėra muziejaus eksponatas – jis gyvas ir gali būti jaučiamas bet kurioje pasaulio vietoje“, – sako jis.

Skirtingos veiklos, bendri vakarai

„Šiemet siekėme, kad kiekviena amžiaus grupė turėtų savo programą, atitinkančią jos poreikius ir interesus“, – sako viena iš organizatorių Justina Totkevičiūtė. Ji pabrėžia, kad vaikams rūpėjo tyrinėti ir žaisti, paaugliams – pabūti su bendraamžiais. Tėvams taip pat reikėjo veiklos pagal savus interesus ir progų užmegzti pažinčių.

Paauglių poreikius padėjo geriau suprasti ankstesnio „Draugystės tilto“ Paryžiuje patirtis. S. Stankevičiūtė ten pastebėjo, kaip greitai jaunuoliai susibūrė ir kokia svarbi jiems buvo galimybė kartu išeiti į miestą. Barselonos komanda numatė veiklas, kuriose jie galėtų susitelkti siekti bendro tikslo: „Kad kartu jaunuoliai kažką nuveiktų, atliktų užduotis.“

Programą naujomis patirtimis papildė ir šauliai. Jų įtraukimą S. Stankevičiūtė laiko pasiteisinusiu bendradarbiavimu, prie kurio prisidėjo Lietuvos konsulatas Valensijoje.

Po atskirų dienos veiklų visus vėl subūrė bendras vakaras. S. Stankevičiūtei renginio atradimais tapo grupė „Iltys“ ir vaidila Ignas Šatkauskas. Vėlinėms ir Žemynai skirtame rituale jai įsiminė žmonių rimtis ir susitelkimas. Dalyviai klausėsi, įsitraukė, jos žodžiais, „prausėsi“ ugnimi.

Gyvenimas hostelyje, organizatorės manymu, kai kuriems galėjo tapti šiokiu tokiu išbandymu. Įpratus vertinti privačią erdvę, reikėjo prisitaikyti prie bendro

gyvenimo. Miegui, anot organizatorių, laiko liko nedaug: vakarai tęsėsi dainuojant senas dainas ir kalbantis.

Ką dalyviai parsivežė namo

„Vaikai susidraugavo“, – sako S. Stankevičiūtė. Ji matė, kaip jie būrėsi pagal amžių, kartu atliko užduotis, o vėliau žaidė ir laisvu laiku.

Nauji draugai – priežastis kalbėti lietuviškai. A. Juškaitė Rodriguez pabrėžia, kad užsienyje augantis vaikas tokiuose susitikimuose pamato kitose šalyse gyvenančius lietuviškai kalbančius bendraamžius. Ypač paaugliams, savo aplinkoje rečiau vartojantiems šią kalbą, atsiranda daugiau progų ją rinktis. Lietuviškai jie gali susipažinti, susitarti ir pasidalyti tuo, kas rūpi.

Progų kalbėtis netrūko ir suaugusiesiems. S. Stankevičiūtė prisimena geras emocijas, lietuvišką aplinką ir daugiau laiko tikriems pokalbiams. „Neišgirdau aplinkui nė vieno pokalbio užsienio kalba – nei tarp vaikų, nei tarp tėvų“, – prisimena ji. Nors daug veiklų buvo kataloniškos, apie jas dalyviai kalbėjosi lietuviškai.

Praktinių idėjų šeimoms ir mokytojams pasiūlė Vaivos Juškienės paskaita. Lektorė pristatė nebyliąsias knygas ir paaiškino, kaip vaizdai ir bendras pasakojimas padeda kurti ryšį su vaiku dar prieš jam išmokstant skaityti. Tai ypač aktualu šeimoms, auginančioms skirtingų kalbos gebėjimų turinčius vaikus.

Rudens sambaris
DRAUGYSTĖS

VIKO dekanė V. Juškienė

Organizatoriai dėkoja ir lietuviškai nekalbantiems tėvams už lietuviškumo palaikymą namuose. Juk tai ne visada lengva. A. Juškaitei Rodriguez ypač įsiminė kaštonų kepimas: dalyviai padėjo vieni kitiems ir dalijosi įspūdžiais. Tokiose veiklose, jos pastebėjimu, skirtingo amžiaus ir skirtingomis kalbomis kalbantiems žmonėms lengviau bendrauti.

Idėjų tęsti veiklas turi ir Barselonos sąskrydžio rengėjai – savo bendruomenėje jie planuoja pakartoti I. Kaupelytės mozaikos dirbtuves. Katalonijos kultūros pristatymas lietuviškai paskatino svarstyti ir apie vietos kultūros temų įtraukimą į lituanistinį ugdymą.

VIKO dekanė V. Juškienė

Organizatorių patirtis ir išvados

Daugiausia pastangų, pasak S. Stankevičiūtės, pareikalavo registracija, programos sudarymas ir darbų paskirstymas. Ypač svarbu buvo, kad skirtingoms amžiaus grupėms skirti užsiėmimai turėtų bendrą idėją. Programą komanda ne kartą tikslino, ieškodama vaikams suprantamų būdų susieti baltų mitologiją su kataloniškais papročiais. Organizatoriai džiaugiasi, kad sumanymus puikiai pavyko įgyvendinti.

Mokytoja Asta Juškaitė Rodriguez pasiruošimą prisimena kaip kruopštų ir kūrybišką darbą. Per patį sąskrydį vis tiek teko keisti sprendimus ir greitai prisitaikyti prie aplinkybių. Tadauomet ypač svarbus tapo tarpusavio pasitikėjimas: „Žinojome, kad prireikus galime pasikliauti vieni kitais.“ Kitiems organizatoriams ji pataria daugiau dėmesio skirti veikloms, kuriose vaikai patys kurtų, ragautų ir išbandytų.

Renginio dalyviai

Justinos Totkevičiūtės manymu, ši patirtis parodė, kiek daug gali nedidelė, savo idėja tikinti komanda. Organizatorė apibendrina: „Lietuvišką bendruomenę kuria

ne vien bendra kalba ar tradicijos. Ją kuria žmonės, jų noras susitikti, dalytis, padėti vieni kitiems ir kurti bendras patirtis.“

Daugelyje „Draugystės tiltų“ dalyvavusi Virtualios ir kontaktinės lituanistinės Italijos mokyklos vadovė Aurelija Orlova prisimena renginio evoliuciją ir Italijos organizatorius užklupusius netikėtus iššūkius.

„Prieš pandemiją „Draugystės tiltas“ kasmet suburdavo nuolatinius dalyvius. Pamenu 2019-uosius, kai perėmėme organizavimo estafetę. Viską kruopščiai suplanavome, tačiau atėjo pandemija – 2020 m. renginį Italijoje teko atšaukti ir perkelti į 2021-uosius. Buvo visko: nežinomybė, atšaukti skrydžiai, sumokėti avansai, o galiausiai 2021 m. renginį mums pavyko įgyvendinti – man jau su savo naujagimiu ant rankų!

Todėl dabar visiems, kurie dvejoja imtis organizavimo, sakau: „Blogiau nei mums jums tikrai nebus – tad pirmyn!“ O šiandien labai džiugu matyti, kaip „Draugystės tiltas“ vėl atgyja ir suburia daugiau nei 200 dalyvių. Dabar jau galiu atvykti, susitikti su visais ir tiesiog mėgautis renginiu!“ – sako pašnekovė.

2027-aisiais „Draugystės tilto“ estafetę perims Švedijos lietuvių bendruomenė. Sąskrydis sugrįš į šalį, kurioje 2005 m. prasidėjo ši kasmetinių susitikimų tradicija. S. Stankevičiūtė kitų metų organizatoriams linki sėkmės rengiant savąjį „Draugystės tiltą“.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.